

Právní nástupnictví

K přerušení řízení o nárocích, které se týkají majetku patřícího do konkursní podstaty nebo které mají být uspokojeny z tohoto majetku, dochází ze zákona - prohlášením konkursu na majetek dlužníka. Správce konkursní podstaty se účastníkem řízení, které se prohlášením konkursu na majetek dlužníka přerušuje, v němž však lze na návrh k tomu oprávněné osoby pokračovat, stává (namísto úpadce) dnem, kdy soudu došel návrh na pokračování v řízení (nikoli dnem přerušování řízení).

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 29 Cdo 2564/2012, ze dne 27.3.2014)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce Mgr. P. G., advokáta, se sídlem v L., jako správce konkursní podstaty úpadce AGS A., akciové společnosti v likvidaci, proti žalovanému R. M., zastoupenému JUDr. J.M., advokátem, se sídlem v H.K., za účasti DI - T. s. r. o., se sídlem v J. n.N., zastoupené JUDr. V.M., advokátem, se sídlem v Ž.B., jako vedlejšího účastníka řízení na straně žalobce, o zaplacení částky 2.725.337,70 Kč s příslušenstvím, vedené u Okresního soudu v Jablonci nad Nisou pod sp. zn. 11 C 228/2003, o dovolání vedlejšího účastníka proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočky v Liberci ze dne 30. března 2012, č. j. 36 Co 305/2011-330, tak, že usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočky v Liberci ze dne 30. března 2012, č. j. 36 Co 305/2011-330 a usnesení Okresního soudu v Jablonci nad Nisou ze dne 18. července 2011, č. j. 11 C 228/2003-305, se zrušují a věc se vrací okresnímu soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Žalobce (AGS A., akciová společnost v likvidaci - dále též jen „společnost A“) se (za účasti DI - T. s. r. o. jako vedlejšího účastníka řízení na straně žalobce) domáhal po žalovaném (R. M.) zaplacení částky 2.925.337,70 Kč s příslušenstvím (tvořeným specifikovanými úroky z prodlení).

Usnesením ze dne 18. července 2011, č. j. 11 C 228/2003-305, Okresní soud v Jablonci nad Nisou připustil, aby do řízení vstoupil na místo společnosti A vedlejší účastník.

Okresní soud vyšel z toho, že:

- 1/ Ve výše označeném sporu Nejvyšší soud dříve zrušil předchozí rozhodnutí soudů; šlo o rozsudek ze dne 20. září 2007, sp. zn. 32 Odo 1449/2006 (který je - stejně jako další rozhodnutí Nejvyššího soudu zmíněná níže - veřejnosti dostupný na webových stránkách Nejvyššího soudu), jímž Nejvyšší soud zrušil ve vyhovujícím výroku o věci samé co do částky 2.725.337,70 Kč s příslušenstvím rozsudek Okresního soudu v Jablonci nad Nisou ze dne 16. května 2005, č. j. 11 C 228/2003-151, i (v potvrzujícím výroku) rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočky v Liberci ze dne 12. května 2006, č. j. 36 Co 332/2005-216, a vrátil věc okresnímu soudu k dalšímu řízení. Ve zrušujícím rozhodnutí uložil Nejvyšší soud soudům v této věci, aby se pro účely rozhodnutí o věci samé zabývaly platností smlouvy o postoupení pohledávky ze dne 4. června 2002 (dále jen „postupní smlouva č. 1“) a smlouvy o postoupení pohledávky ze dne 31. července 2002 (dále jen „postupní smlouva č. 2“).
- 2/ Dne 1. února 2008 došel soudu návrh žalobce dle § 107a zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“), aby na jeho místo v řízení vstoupil vedlejší účastník, odůvodněný tím, že tyto subjekty uzavřely smlouvu o postoupení pohledávky (dále jen „postupní smlouva č. 3“).
- 3/ V létě roku 2002 (v době uzavření postupních smluv č. 1 a 2) byl místopředsedou představenstva

společnosti A Ing. V. L. (dále jen „V. L.“), který byl současně jednatelem a společníkem (s 50 % podílem) vedlejšího účastníka, jehož druhým společníkem (s 50 % podílem) byl otec V. L. B. L.

Na tomto základě soud uzavřel (k námitce žalovaného, že postupní smlouvy č. 1 a 2 jsou absolutně neplatné vzhledem k tomu, že při jejich uzavření nebyl dodržen postup dle § 196a odst. 3 zákona č. [513/1991](#) Sb., obchodního zákoníku - dále též jen „obch. zák.“), že hypotéza ustanovení § 196a odst. 3 obch. zák. je naplněna potud, že společnost A nabývala postupními smlouvami č. 1 a 2 majetek od osoby (vedlejšího účastníka) ovládané členem svého představenstva (V. L.). Není však naplněna další kumulativní část hypotézy uvedeného ustanovení, totiž že musí jít o převod majetku v hodnotě alespoň 1/10 upsaného základního kapitálu (v době postoupení činil upsaný základní kapitál společnosti A 49.570.000,- Kč a převáděná pohledávka měla hodnotu 3.650.830,90 Kč).

Postupní smlouvy č. 1 a 2 jsou proto platné.

Jestliže vedlejší účastník platně převedl pohledávku na společnost A, pak nic nebrání tomu, aby společnost A převedla pohledávku zpět na vedlejšího účastníka. Vedlejší účastník se svým vstupem do řízení souhlasí a převod se uskutečnil předtím, než byl prohlášen konkurs na majetek společnosti A. Proto soud návrhu dle § 107a o. s. ř. vyhověl.

K odvolání Mgr. P.G., jako správce konkursní podstaty společnosti A, i k odvolání žalovaného Krajský soud v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci ve výroku označeným usnesením změnil usnesení okresního soudu tak, že vstup vedlejšího účastníka do řízení na místo společnosti A „v konkursu“ se nepřipouští.

Odvolací soud vyšel dále z toho, že:

1/ Správce konkursní podstaty jedná za společnost A v důsledku prohlášení konkursu na její majetek (usnesením Krajského soudu v Ústí nad Labem /dále jen „konkursní soud“/ ze dne 12. října 2007, č. j. 46 K 24/2007-201).

2/ Postupní smlouva č. 3 byla uzavřena 18. září 2007 a společnost A (jako postupitel) jí převedla na vedlejšího účastníka (jako postupníka) pohledávku ve výši 2.725.337,70 Kč se 4 % úrokem z prodlení za dobu od 25. září 2002 do zaplacení, pohledávku ve výši 206.835,- Kč (na nákladech řízení před okresním soudem) a pohledávku ve výši 74.923,- Kč (na nákladech odvolacího řízení). Ujednání o úplatě za postoupení pohledávky (v bodu 3 postupní smlouvy č. 3) je neurčité a nejasné, když postupník si na tuto úplatu započítává dohodou „jakési pohledávky“ vůči postupiteli, jejichž výše není vyjádřena, s tím, že úplatu za postoupenou pohledávku považují strany za uhrazenou. Postupní smlouvu č. 3 podepsal za společnost A místopředseda jejího představenstva Bc. D. K. a za vedlejšího účastníka jednatel V. L.; podpisy byly následně úředně ověřeny.

3/ Návrh na prohlášení konkursu na majetek společnosti A byl podán u konkursního soudu 3. července 2007 a společnosti A byl doručen dne 18. července 2007, kdy ohledně sporné pohledávky svědčil společnosti A pravomocný rozsudek.

4/ Konkursní soud prohlásil konkurs na majetek společnosti A dne 12. října 2007 a poté znovu dne 7. srpna 2009.

Na tomto základě dospěl odvolací soud k následujícím závěrům:

1/ Podle ustálené judikatury při rozhodování o návrhu žalobce, aby nabyvatel práva vstoupil do řízení na jeho místo (§ 107a o. s. ř.), soud ve vztahu k žalobcem označené právní skutečnosti zkoumá, zda jde o takovou právní skutečnost, s níž právní předpisy obecně vzato spojují převod nebo přechod práva, zda označená právní skutečnost opravdu nastala a zda je způsobilá mít za následek převod nebo přechod práva. Otázkou, zda je žalobce skutečně nositelem jím tvrzeného práva, popřípadě zda podle označené právní skutečnosti toto právo bylo převedeno na jiného, se přitom nezabývá, neboť tato otázka nemá význam při zkoumání procesního nástupnictví podle ustanovení § 107a o. s. ř., nýbrž spadá již do posouzení věci samé; srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. listopadu 2011,

sp. zn. 32 Cdo 3764/2011 a rozhodnutí Nejvyššího soudu uveřejněné pod číslem 37/2004 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek (jde o usnesení Nejvyššího soudu ze dne 4. září 2003, sp. zn. 29 Odo 708/2002 - dále jen „R 37/2004“).

2/ Přes tyto obecně platné závěry se připouští, že výjimečně nelze vyloučit zamítnutí žalobcova návrhu dle § 107a o. s. ř. (při jinak formálně doložených předpokladech, za nichž lze návrhu vyhovět) prostřednictvím ustanovení § 2 o. s. ř. Srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. října 2011, sp. zn. 29 Cdo 3013/2010, (jde o rozhodnutí uveřejněné pod číslem 46/2012 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek - dále jen „R 46/2012“). V tomto smyslu judikoval též Ústavní soud v nálezu ze dne 9. února 2012, sp. zn. III. ÚS 468/11 (jde o nálezu uveřejněný pod číslem 64/2012 Sbírkou nálezů a usnesení Ústavního soudu), v němž uzavřel, že obecné soudy nemohou přistupovat k rozhodnutí o procesním nástupnictví formalisticky, ale musí také posoudit skutečnost, zda nejde pouze o účelové zneužití procesní úpravy, zejména s ohledem na ustanovení § 2 o. s. ř.

3/ Je nesporné, že smlouva o postoupení pohledávky uzavřená podle ustanovení § 524 a násl. zákona č. [40/1964](#) Sb., občanského zákoníku (dále též jen „obč. zák.“), je právní skutečností, se kterou právní předpisy spojují převod nebo přechod práva nebo povinnosti účastníka řízení ve smyslu ustanovení § 107a o. s. ř. Společnost A tuto smlouvu (postupní smlouvu č. 3) předložila, je tedy zřejmé, že byla uzavřena. Tento dvoustranný právní úkon však přesto nemůže mít za následek přechod práva společnosti A vymáhat pohledávku za žalovaným na vedlejšího účastníka. Brání tomu ustanovení § 4a odst. 1 písm. a/ zákona č. [328/1991](#) Sb., o konkursu a vyrovnání (dále též jen „ZKV“).

4/ V té době (v době uzavření postupní smlouvy č. 3) svědčila společnosti A vůči žalovanému pravomocným rozsudkem přiznaná pohledávka ve výši 2.925.337,70 Kč s příslušenstvím, představující majetek nezanedbatelné hodnoty, který společnost A převedla na vedlejšího účastníka v rozporu se zákazem jednání, snižujícího její majetek, zakotveným v označeném ustanovení zákona o konkursu a vyrovnání. Takový postup dlužníka (společnosti A) vede k poškození zájmu věřitelů, kteří přihlásili své pohledávky za dlužníkem do konkursu vedeného na jeho majetek; proto je třeba tento postup považovat za zneužití procesní úpravy ve smyslu ustanovení § 2 o. s. ř., jemuž nelze poskytovat ochranu.

5/ Námitkami žalovaného zpochybňujícími aktivní legitimaci společnosti A v otázce platnosti původní smlouvy o postoupení pohledávky se bude zabývat okresní soud v dalším řízení (jde o otázku hmotněprávní, kterou v této fázi řízení nelze zkoumat).

Proti usnesení odvolacího soudu podal vedlejší účastník dovolání, jehož přípustnost opírá o ustanovení § 239 odst. 2 písm. b/ o. s. ř., namítaje, že je dán dovolací důvod uvedený v § 241a odst. 2 písm. b/ o. s. ř., tedy, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci a požaduje, aby Nejvyšší soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Právnímu posouzení věci odvolacím soudem dovolatel vytýká, že ustanovení § 4a odst. 1 písm. a/ ZKV považovalo nikoli běžné nakládání s majetkem osoby, vůči níž byl podán návrh na prohlášení konkursu, za pouze neúčinné jednání dlužníka, s tím, že potud lze poukázat též na ustanovení § 5d písm. d/, § 9c, § 14 odst. 1 písm. a/ nebo § 15 odst. 1 ZKV.

Odvolací soud nepřihlédl k tomu (pokračuje dovolatel), že usnesení ze dne 12. října 2007, č. j. 46 K 24/2007-201, jímž konkursní soud prohlásil konkurs na majetek společnosti A, zrušil Vrchní soud v Praze usnesením ze dne 21. prosince 2007, č. j. Ko 539/2007-388 a usnesení ze dne 14. července 2008, č. j. 46 K 24/2007-784, jímž konkursní soud opět prohlásil konkurs na majetek společnosti A, zrušil Vrchní soud v Praze usnesením ze dne 10. října 2008, č. j. Ko 195/2008-938. Teprve dne 7. srpna 2009 „byl pravomocně prohlášen konkurs“ na majetek společnosti A. Jestliže Vrchní soud v Praze dokonce dvakrát dospěl k závěru, že v době od podání návrhu na konkurs (18. července 2007) do (minimálně) vydání jeho druhého zrušujícího usnesení (10. října 2008) nebyly dány předpoklady pro prohlášení konkursu, pak je zjevné, že právní úkon, jenž společnost A učinila 18. září 2007, nebyl

právním úkonem neúčinným (natož neplatným), jelikož jej učinil subjekt, který nebyl úpadcem. Sjednání postupní smlouvy č. 3 tak nemohlo být zneužitím procesní úpravy.

Žalobce ve vyjádření navrhuje dovolání odmítnout, případně zamítnout, když napadené usnesení pokládá za věcně správné. Přitom zdůrazňuje, že v řízení od počátku tvrdí, že postupní smlouva č. 3 je pro nejasnost a neurčitost absolutně neplatná a odporuje též ustanovení § 196a obch. zák.

Žalovaný ve vyjádření rovněž navrhuje dovolání odmítnout, případně zamítnout, maje napadené rozhodnutí za správné.

Rozhodné znění občanského soudního řádu pro dovolací řízení (do 31. prosince 2012) se podává z bodu 7., článku II., zákona č. [404/2012](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

Dovolání v této věci je přípustné podle ustanovení § 239 odst. 2 písm. b/ o. s. ř.

Nejvyšší soud se - v hranicích právních otázek vymezených dovoláním - zabýval správností právního posouzení věci odvolacím soudem.

Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Podle ustanovení § 4a odst. 1 písm. a/ ZKV (ve znění účinném do 31. prosince 2007, pro věc rozhodném) po doručení návrhu dlužníka na prohlášení konkursu soudu nebo po doručení návrhu na prohlášení konkursu soudem dlužníkovi je dlužník povinen zdržet se jednání směřujícího ke zmenšení svého majetku s výjimkou běžné obchodní činnosti.

Dle ustanovení § 2 o. s. ř. v občanském soudním řízení soudy projednávají a rozhodují spory a jiné právní věci a provádějí výkon rozhodnutí, která nebyla splněna dobrovolně; dbají přitom, aby nedocházelo k porušování práv a právem chráněných zájmů fyzických a právnických osob a aby práv nebylo zneužíváno na úkor těchto osob.

Z ustanovení § 107a o. s. ř. se pak podává, že má-li žalobce za to, že po zahájení řízení nastala právní skutečnost, s níž právní předpisy spojují převod nebo přechod práva nebo povinnosti účastníka řízení, o něž v řízení jde, může dříve, než soud o věci rozhodne, navrhnout, aby nabyvatel práva nebo povinnosti vstoupil do řízení na místo dosavadního účastníka; to neplatí v případech uvedených v § 107 (odstavec 1). Soud návrhu usnesením vyhoví, jestliže se prokáže, že po zahájení řízení nastala právní skutečnost uvedená v odstavci 1, a jestliže s tím souhlasí ten, kdo má vstoupit na místo žalobce; souhlas žalovaného nebo toho, kdo má vstoupit na jeho místo, se nevyžaduje. Právní účinky spojené s podáním žaloby zůstávají zachovány (odstavec 2). Ustanovení § 107 odst. 4 platí obdobně (odstavec 3).

Výkladem ustanovení § 107a o. s. ř. se Nejvyšší soud ve své rozhodovací praxi opakovaně zabýval, přičemž dospěl k následujícím závěrům:

1/ Předmětem řízení o návrhu ve smyslu § 107a o. s. ř. není posouzení, zda tvrzené právo (povinnost), jež mělo být převedeno nebo které mělo přejít na jiného, dosavadnímu účastníku svědčí (R 37/2004).

2/ Právní skutečností, se kterou právní předpisy spojují převod nebo přechod práva nebo povinnosti účastníka řízení (§ 107a odst. 1 o. s. ř.), je i smlouva o postoupení pohledávky ve smyslu ustanovení § 524 a násl. obč. zák. (R 37/2004). Při zkoumání předpokladů pro vydání rozhodnutí o procesním nástupnictví ve smyslu ustanovení § 107a o. s. ř. proto také není namístě zkoumat platnost postupní

smlouvy (R 46/2012). Ostatně, k omezeným možnostem dlužníka napadat platnost smlouvy o postoupení pohledávky i v rovině hmotně právních vztahů srov. např. rozsudek velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 9. prosince 2009, sp. zn. 31 Cdo 1328/2007, uveřejněný pod číslem 61/2010 Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek (R 46/2012). 3/ Nelze vyloučit, že soud může ve výjimečných případech založit důvod k zamítnutí žalobcová návrhu dle § 107a o. s. ř. (při jinak formálně doložených předpokladech pro to, aby takovému návrhu bylo vyhověno) prostřednictvím ustanovení § 2 o. s. ř. (R 46/2012). Pouhá nejistota o poctivosti pohrutek, jež účastníka vedly k postoupení soudně vymáhané pohledávky (ovšem) k tak zásadnímu odepření procesní ochrany vést nemůže (R 46/2012).

K neúčinným právním úkonům a jejich vlivu na řešení otázek procesního nástupnictví přijal Nejvyšší soud ve své rozhodovací praxi následující závěry:

1/ Důsledkem porušení zákazu formulovaného v § 4a odst. 1 písm. a/ ZKV dlužníkem je neúčinnost dlužníková právního úkonu; shodně srov. např. stanovisko občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu České republiky ze dne 13. června 2007, Opjn 8/2006, uveřejněné pod číslem 74/2007 Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek, str. 459 (739), rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. prosince 2008, sp. zn. 29 Odo 1663/2006, uveřejněný pod číslem 86/2009 Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. ledna 2009, sp. zn. 29 Odo 788/2006, uveřejněný pod číslem 114/2009 Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek.

2/ Případný závěr o neúčinnosti smlouvy o postoupení pohledávky ve smyslu § 15 ZKV nemá vliv na řešení otázky procesního nástupnictví formou singulární sukcese v občanském soudním řízení (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. prosince 2000, sp. zn. 32 Cdo 2306/98, uveřejněný v časopise Soudní judikatura číslo 4, ročník 2001, pod číslem 58).

3/ Porušení zákazu formulovaného v ustanovení § 4a odst. 1 písm. a/ ZKV způsobuje neúčinnost právního úkonu, která se prosadí v důsledku kroků přijatých správcem konkursní podstaty po prohlášení konkursu na majetek dlužníka (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. května 2007, sp. zn. 29 Odo 820/2005).

4/ Dospěje-li správce konkursní podstaty k závěru, že právní úkon (právní úkon dlužníka dle § 14 odst. 1 písm. a/ ZKV) není neúčinný nebo rozhodne-li se neúčinnost právního úkonu neuplatnit, je oprávněn požadovat, aby bylo vydáno plnění, které patří do konkursní podstaty; toto plnění může požadovat jak od druhého účastníka právního úkonu, tak i od úpadce (obdržel-li sjednané plnění) nebo od jiných osob, kterým bylo plnění podle právního úkonu poskytnuto (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 11. listopadu 1998, sp. zn. 31 Cdo 542/98, uveřejněný pod číslem 34/1999 Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek - dále jen „R 34/1999“).

V takto ustaveném judikatorním rámci Nejvyšší soud pro účely této věci uvádí:

1/ Závěry předestřené výše k výkladu zákonné neúčinnosti právního úkonu dlužníka dle § 15 ZKV (rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 32 Cdo 2306/98) a dle § 14 odst. 1 písm. a/ ZKV (R 34/1999) se uplatní i ve vztahu k zákonné neúčinnosti právního úkonu dlužníka dle § 4a odst. 1 písm. a/ ZKV (to ve vztahu k § 14 odst. 1 písm. a/ ZKV potvrzuje i rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Odo 820/2005, jenž se při výkladu neúčinnosti dle § 4a odst. 1 písm. a/ ZKV dovolává závěrů obsažených v R 34/1999).

2/ Odvolací soud pochybil, nevzal-li v potaz závěr obsažený (ke zkoumání procesního nástupnictví formou singulární sukcese) v rozsudku Nejvyššího soudu sp. zn. 32 Cdo 2306/98 a neujasnili si možné důsledky porušení zákazu formulovaného v § 4a odst. 1 písm. a/ ZKV (pominul-li, že neúčinnost právního úkonu dlužníka, jenž odporuje zákazu formulovanému v § 4a odst. 1 písm. a/ ZKV, se neprojevuje bez dalšího, nýbrž - v intencích R 34/1999 - jen ve spojení s tím, zda se po prohlášení konkursu na majetek dlužníka správcem konkursní podstaty této neúčinnosti dovolá /zda ji předepsaným způsobem uplatňuje/).

3/ Důvod zamítnout žalobcův návrh dle § 107a o. s. ř. (při jinak formálně doložených předpokladech pro to, aby takovému návrhu bylo vyhověno) prostřednictvím ustanovení § 2 o. s. ř. není dán, jestliže

osoba (účastník řízení) na jejíž úkor má být realizován postup dle § 107a o. s. ř., může tomuto postupu zabránit svým vlastním jednáním (vlastním procesním úkonem).

4/ Svůj návrh na vydání rozhodnutí podle § 107a o. s. ř. může žalobce vzít zpět. Z napadeného rozhodnutí se podává, že nepřipuštěním procesního nástupnictví dle § 107a o. s. ř. (nevyhověním návrhu společnosti A coby původního žalobce) odvolací soud ve skutečnosti poskytuje ochranu nikoli druhé straně sporu (žalovanému), nýbrž „novému“ žalobci - správci konkursní podstaty společnosti A, jenž se stal účastníkem řízení (místo společnosti A) po prohlášení konkursu na majetek společnosti A. Správci konkursní podstaty společnosti A však jako novému žalobci nic nebránilo v tom, aby vzal (nyní již svůj) návrh na vydání rozhodnutí o procesním nástupnictví zpět (což do vydání napadeného usnesení neučinil).

5/ Závěr, že návrh podle § 107a o. s. ř. bude zamítnut podle § 2 o. s. ř. za účelem procesní ochrany toho, kdo jej sám podal a kdo jej kdykoli mohl vzít zpět (přesně v této pozici se nacházel správce konkursní podstaty společnosti A v době vydání obou rozhodnutí), je nepřijatelný a napadené rozhodnutí již proto neobstojí. Odvolací soud totiž tímto způsobem (uplatněním výjimky z procesního pravidla) chránil toho, kdo ochranu nepotřebuje a kdo tím, že (pouze) nesouhlasí návrhem, jenž je (zákonem) pokládán za jeho vlastní (místo aby tento návrh vzal zpět), jedná v rozporu s obecným právním principem „vigilantibus iura skripta sunt“ (bdělým náležejí práva).

U přípustného dovolání přihlíží Nejvyšší soud z úřední povinnosti též k vadám, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci (§ 242 odst. 3 o. s. ř.); takovou vadou jsou postižena též rozhodnutí obou soudů v této věci.

Z obsahu spisu jsou patrné následující skutečnosti:

1/ Návrh společnosti A na vydání rozhodnutí dle § 107a o. s. ř., datovaný 14. ledna 2008 a opatřený souhlasem vedlejšího účastníka se svým vstupem do řízení na místo společnosti A, došel okresnímu soudu 1. února 2008 (č. l. 249).

2/ Podáním datovaným 1. října 2010, došlým okresnímu soudu 5. října 2010, navrhl správce konkursní podstaty společnosti A, aby v řízení bylo pokračováno a uplatnil současně požadavek, aby návrh na „změnu účastníka na straně žalobce“ ze dne 14. ledna 2008 byl zamítnut (č. l. 293).

3/ V záhlaví usnesení okresního soudu o procesním nástupnictví na straně žalobce ze dne 18. července 2011 je jako žalobce označena společnost A, s dodatkem „v konkursu, konkursní správce Mgr. Petra Galia“. Dne 22. července 2011 bylo rozhodnutí doručeno správci konkursní podstaty společnosti A, zástupci žalovaného a zástupci vedlejšího účastníka.

4/ Odvolání proti usnesení okresního soudu ze dne 18. července 2011 podal jako žalobce správce konkursní podstaty společnosti A (č. l. 313-316).

Podle ustanovení § 14 odst. 1 písm. c/ ZKV (ve znění, jež od podání návrhu na prohlášení konkursu na majetek společnosti A nedoznalo změn) má prohlášení konkursu na majetek dlužníka i ten účinek, že řízení o nárocích, které se týkají majetku patřícího do konkursní podstaty nebo které mají být uspokojeny z tohoto majetku, jejichž účastníkem je úpadce, se přerušují, ledaže jde o trestní řízení (v němž však nelze rozhodnout o náhradě škody), o řízení o výživném nezletilých dětí, o řízení o výkon rozhodnutí; s výjimkou řízení o pohledávkách, které je třeba přihlásit v konkursu (§ 20), lze v řízení pokračovat na návrh správce, popřípadě ostatních účastníků řízení a správce se stává účastníkem řízení místo úpadce.

K přerušování řízení o nárocích, které se týkají majetku patřícího do konkursní podstaty nebo které mají být uspokojeny z tohoto majetku, dochází ze zákona - prohlášením konkursu na majetek dlužníka; srov. shodně bod XXIV. stanoviska občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 17. června 1998, Cpjn 19/98, uveřejněného pod číslem 52/1998 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 52/1998“), str. 190 (366).

Správce konkursní podstaty se účastníkem řízení, které se prohlášením konkursu na majetek

dlužníka přerušuje, v němž však lze na návrh k tomu oprávněné osoby pokračovat (§ 14 odst. 1 písm. c/ ZKV), stává (namísto úpadce) dnem, kdy soudu došel návrh na pokračování v řízení (nikoli dnem přerušování řízení); srov. k tomu usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. června 2002, sp. zn. 29 Odo 92/2002, uveřejněné pod číslem 11/2003 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 11/2003“).

Z ustanovení § 14 odst. 1 písm. c/ ZKV se podává (ve spojení s R 52/1998 a R 11/2003), že společnost A podala návrh na vydání rozhodnutí dle § 107a o. s. ř. v době (1. února 2008), kdy Vrchní soud v Praze odklidil (zrušujícím usnesením ze dne 21. prosince 2007) účinky prohlášení konkursu na majetek společnosti A, vyvolané usnesením o prohlášení konkursu ze dne 12. října 2007. V řízení přerušovaném (potřetí) jakmile nastaly účinky usnesení o prohlášení konkursu na majetek společnosti A ze dne 7. srpna 2009, podal správce konkursní podstaty společnosti A návrh na pokračování v řízení dne 5. října 2010 a tímto dnem se stal žalobcem místo společnosti A. Od 5. října 2010 byl tedy nevypořádaný (nerozhodnutý) návrh společnosti A na vydání rozhodnutí dle § 107a o. s. ř. návrhem správce konkursní podstaty společnosti A (který jej - jak zmíněno výše - mohl vzít kdykoli zpět) a tímto způsobem o něm mělo být rozhodnuto.

Okresní soud (však) svým rozhodnutím úpravu obsaženou v § 14 odst. 1 písm. c/ ZKV ignoroval (podle záhlaví rozhodnutí i podle výroku za žalobce nadále pokládal společnost A). Odvolací soud svým rozhodnutím zjednal nápravu jen zčásti. Ačkoli totiž v záhlaví svého usnesení jako žalobce správně označil správce konkursní podstaty společnosti A, přesto výrokem usnesení nepřipustil vstup vedlejšího účastníka do řízení na místo „společnosti A v konkursu“, tedy (v intencích R 11/2003 zjevně nesprávně) na místo někoho, kdo účastníkem řízení (žalobcem) nebyl již od 5. října 2010. Tím oba soudy zatížily svá rozhodnutí vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci.

Nejvyšší soud proto, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), napadené rozhodnutí zrušil, jelikož neobstálo v rovině právní ani v rovině vad řízení; důvody, pro které bylo zrušeno rozhodnutí odvolacího soudu, platí (co do popsané vady řízení) i na rozhodnutí soudu prvního stupně, proto dovolací soud zrušil i toto rozhodnutí a vrátil věc okresnímu soudu k dalšímu řízení (§ 243b odst. 2 a 3 o. s. ř.)

(zdroj: www.nsoud.cz)

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Insolvenční řízení](#)
- [Exekuce](#)
- [Započtení](#)
- [Reorganizace](#)
- [Soudní poplatky \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Spotřebitel \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správa společné věci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správní řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vylučovací žaloba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Promlčení, insolvence](#)
- [Nepřiměřená délka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)